

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 3. Utrùm Filius sit Verbum, & quomodo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83594](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83594)

bet paternitas. Falsum conseq. Nam paternitas non est in Filio & Spiritu sancto, in quibus tamen est intellectio. Ergo, &c. *R. neg. conseq. maj.* Nam intellectio, quæ est communis tribus personis, est in aliquibus suppositis, nempe in Filio & Spiritu sancto, quibuscumque paternitas habet oppositionem relativam, proindeque in quibus nec debet nec potest esse cum intellectu; in qua fundatur. *Nota.* Quamvis intellectio sit communis tribus personis, non tamen fundat paternitatem, nec exigit esse paternitatem, nisi in una tantum persona, nempe in prima. Unde non reperitur per identitatem, nisi in prima persona; quamvis intellectio, in qua fundatur, reperitur per identitatem in omnibus personis.

Obj. 2. Prius est Pater, quam sit intellectio: nam prius est suppositum, quam sit operatio. Unde illud axioma: *Actiones sunt suppositorum.* Ergo prius est paternitas, quam sit intellectio, & consequenter paternitas non potest fundari in intellectu, nec convenire Patri secundum intellectum. *R. neg. ant. ad prob. R. neg. propositionem universaliter sumptam.* Ad axioma *R. actiones esse suppositorum* denominativè, ex quo nihil sequitur. *Nota.* Sic Pater dicitur intelligere, ut intellectio non conveniat illi quæ pater est, sed quæ Deus; & consequenter, ut intellectio non conveniat illi secundum paternitatem, sed secundum divinitatem, quæ se ipsa formaliter est intellectio omnium intelligibilium: quia autem quæ talis causat virtualiter paternitatem, intellectio, necessaria scilicet, prior est prioritate rationis à quo, quam paternitas & Pater; sic tamen ut Patri pro posteriori rationis à quo existenti, tribuatur denominatio intelligentis, quia actiones sunt suppositorum denominativè, ut dictum est.

ARTICULUS II.

Utrum innascibilitas sit altera proprietas Patris.

R. Esp. Esse innascibilem, seu quod idem est, esse ingentum, est altera proprietas Patris. Ita expressè sentiunt Conc. Toletanum 6. & 11. & Vormaciense, cum Patribus communiter.

Prob. Innascibilitas est negatio omnis processionis realis, non pura, sed privativa secundum genus. Atqui hoc totum Patri, & soli Patri convenit, Ergo, &c. Major continet notionem innascibilitatis. *Prob. min. quoad primam partem.* Nam 1. Pater præter paternitatem habet negationem omnis processionis realis; cum existat sine omni alio principio, à quo procedat realiter. 2. Hæc negatio omnis processionis realis, non est pura, sed privativa secundum genus; cum negatio omnis processionis realis non repugnet Patri, ut est persona divina; alioqui nulla persona divina ab alia procederet realiter; sed ut est talis persona: si cut privatio visus, quam habet talpa, non est pura, sed privativa secundum genus, quia visus non repugnat talpæ, ut est animal: alioqui nullum animal videret; sed quatenus est tale animal. *Prob. 2. pars min.* Nam 1. negatio processionis realis non convenit Filio, neque Spiritui sancto; cum uterque realiter producat. 2. Quamvis negatio omnis processionis realis conveniat essentia, quæ est planè improducta realiter; tamen hæc negatio est pura negatio, & nullo modo privativa, quia realis productio repugnat essentia secundum omnia attributa ipsius constitutiva; nam omne attributum divinum absolutum est improductibile. Ergo innascibilitas Patri & soli Patri convenit. Quod adhuc facilius probabitur, si per innascibilitatem intelligatur, ut intelligunt multi Scholastici, negatio omnis processionis & communicationis realis; nam talem negationem in Deo soli Patri convenire, nullo negotio intelligetur.

Obj. Innascibilitas illa, quæ Patri attribuitur, vel aliquid positivum, vel saltem aliquid negativum dicit formaliter in Patre. Neutrum dici potest. Ergo, &c. *R. neg. min.* Nam dicit formaliter in Patre negationem, ut patet ex probatione responsionis, sed negationem

fundatam in aliquo positivo, vi cuius Pater nec habet, nec potest habere principium, à quo procedat realiter. Illud autem positivum, in quo fundatur illa negatio, est ipsa paternitas, à qua Pater habet, ut sit principium sine principio. Nam 1. paternitas, quatenus est secunditas generandi, dat Patri ut sit principium. 2. Paternitas, quatenus constituit Patrem in esse proprio personali, realiter distincto & diverso à personis, quæ in Deo producuntur, dat illi ut sit sine principio.

Dices 1. Si innascibilitas dicit formaliter negationem, nullam involvit specialem excellentiam. Falsum conf. alioqui innascibilitas non erit notio. Ergo, &c. *R. neg. seq. maj. R. innascibilitatem non dicere formaliter negationem qualemcumque, puta negationem alicujus debiti aut convenientis in subiecto indigente, qualis est negatio, quam dicit formaliter cæcitas; sed negationem omnis processionis realis in subiecto repugnante cuilibet processionem reali propter plenissimam sufficientiam ad existendum sine principio.* Talis autem negatio involvit specialem quandam dignitatem & excellentiam, ut patet ex terminis.

Dices 2. Si innascibilitas non dicit formaliter nisi negationem fundatam in paternitate, innascibilitas non est notio diversa à paternitate. Conseq. est contra nos. Ergo, &c. *R. neg. seq.* Nam ad distinctionem notionum sufficit, quod res per illas diversimodè exprimitur, & magis declaratur. Ratio autem Patris explicitè exprimit & declarat tantum Patrem esse principium; ratio verò innascibilis ipsum esse sine principio. Unde paternitas & innascibilitas sunt diversæ notiones; quamvis innascibilitas nihil aliud sit formaliter, quam negatio fundata in paternitate.

Dices 3. Pater est principium primum, ex eo quod est innascibilis. Sed to primum supra principium dicit formaliter aliquid positivum. Ergo innascibile dicit formaliter aliquid positivum. *R. neg. min. & dico* to primum supra rationem principii, dicere formaliter negationem tantum, nempe non esse ab alio principio; quæ tamen negatio connotat aliquid positivum, ex quo resultat.

ARTICULUS III.

Utrum Filius sit Verbum, & quomodo.

R. Esp. I. Filius est Verbum.

Prob. Nam dicitur Joan. cap. 1. *In principio erat Verbum ... Et Verbum caro factum est.* Igitur persona incarnata est Verbum. Sed persona incarnata est Filius. Ergo Filius est Verbum. Item dicitur epist. 1. Joan. cap. 5. *Tres sunt, qui testimonium dant in cælo, Pater, Verbum, & Spiritus sanctus.* Igitur secunda persona est Verbum. Sed secunda persona est Filius, Ergo, &c. Itaque Filius & Verbum in divinis significant eandem personam, nempe secundam; non sunt tamen voces synonymæ: nam Filius significat secundam personam, prout est suppositum vivens, procedens à supposito vivente, ut principio conjuncto in similitudinem naturæ, cum secunditate eandem naturam ulterius communicandi; Verbum verò significat eandem personam, ut est aliquid primò & immediatè expressivum eorum, quæ novit persona, à qua producit.

Resp. II. Filius est verbum Patris.

Prob. Verbum est verbum illius, à quo producit. Sed Filius producit à Patre. Ergo Filius est verbum Patris. Hinc Pater producendo Filium, generat & loquitur: generat quidem, quatenus producit personam, quæ vi suæ processionis accipit naturam divinam cum secunditate: loquitur verò, quatenus producit personam, quæ vi suæ processionis est primò & immediatè expressiva eorum, quæ novit ipse Pater. Hinc proprietas relativa Patris non solum est virtus generandi, & generatio activa, sed etiam virtus loquendi, & locutio activa; quia non solum est principium formale proximum, quo Pater generat, sed etiam principium formale proximum, quo loquitur. Hinc etiam proprietas relativa Filii non solum est

est generatio passiva, sed etiam locutio passiva, quia non solum est id quo formaliter producit Filius, sed etiam id quo formaliter producit Verbum.

Resp. 3. Filius est verbum Patris, non essentiale, sed notionale.

Prob. 1. Filius non est verbum essentiale Patris: nam verbum essentiale Patris est illud, quo Pater sibi ipse loquitur, hoc est, illud, quo Pater fit formaliter intelligens. Sed Pater non fit formaliter intelligens per Filium, sed per intellectionem, quæ non producit, & est communis tribus personis. Ergo Filius non est verbum essentiale Patris. 2. Filius est verbum notionale Patris: nam Filius est verbum Patris. Ergo vel essentiale, vel notionale. Atqui non est verbum essentiale. Ergo est notionale. Et verò verbum notionale est illud, quo Pater loquitur alteri. Atqui Pater per Filium loquitur alteri, nempe ipsi Filio. Ergo Filius est verbum notionale Patris.

Confirm. Verbum notionale Patris est illud, quod à Patre productum, est primò & immediatè vi suæ processiois, expressio eorum, quæ novit Pater: nam verbum notionale Patris est illud, quo ipsum producendo Pater alteri loquitur. Atqui Filius est illud, quod à Patre productum, est primò & immediatè, vi suæ processiois, expressio vitalis eorum, quæ novit Pater: nam vi suæ processiois est primò & immediatè intellectio Patris, quatenus vi suæ processiois primò & immediatè accipit naturam, ut est intellectio, quia procedit per viam intellectus. Ergo Filius est verbum notionale Patris; & consequenter Pater producendo Filium, per ipsum Filium loquitur, non sibi, sed alteri. Quæ ut melius intelligas

Nota. Pater loquitur verbum ut objectum; loquitur verbum ut terminum locutione productum; loquitur per verbum; loquitur verbo. 1. Loquitur verbum ut objectum; sicut & essentiam, se ipsum, Spiritum sanctum, & possibilia, quatenus producendo verbum, primò & per se manifestat essentiam divinam, tres personas, & possibilia, quia communicat essentiam divinam primò & immediatè ut est intelligentia sui, trium personarum, & possibilia. 2. Loquitur verbum, ut terminum locutione productum, hoc est, verè & realiter producit verbum. 3. Loquitur per verbum, quia, cum verbum vi suæ processiois sit primò & immediatè manifestatio eorum, quæ novit Pater, Pater producendo verbum, primò & immediatè manifestat ea, quæ novit. 4. Loquitur ipsi verbo, quia producendo verbum, communicat illi primò & immediatè intellectionem suam, & sic communicando, primò & immediatè manifestat illi ea quæ scit. Pater autem loquitur verbo, ut alteri personæ, quia verbum est persona altera, & realiter distincta à persona Patris.

Resp. 4. Solus Filius est verbum notionale Patris.

Prob. Nam Spiritus sanctus non est verbum notionale Patris. Ergo solus Filius. *Conf. pater. Prob. ant.* Nam Spiritus sanctus procedit per viam voluntatis, non per viam intellectus. Ergo identificatur vi suæ processiois primò & immediatè essentia divinæ, ut est amor, non ut est intelligentia. Ergo non est vi suæ processiois primò & immediatè intelligentia, & consequenter non est vi suæ processiois primò & immediatè expressio vitalis eorum, quæ Pater novit. Eadem ratione probatur Spiritum sanctum non esse verbum notionale Filii. Potest tamen Spiritus sanctus latè & improprie dici verbum Patris & Filii, in quantum à Patre & Filio accipit naturam divinam consecutivè ut est intelligentia. Hinc illud S. Basilii lib. 5. contra Eunomium: *Dei quidem verbum est Filius: verbum autem Filii Spiritus.* Ex his,

Argue, 1. Patrem propriè & strictè loqui soli Filio: nam soli Filio communicat essentiam divinam primò & immediatè, ut est intelligentia, & consequenter soli Filio communicat essentiam divinam primò & immediatè, ut est expressio vitalis eorum, quæ ipse novit. Hinc solus Filius propriè & strictè audit à Patre, quia solus Filius accipit à Patre

Simonet Theol. Tom. 1.

essentiam divinam primò & immediatè, ut est intelligentia, & consequenter ut est vitalis expressio eorum, quæ Pater novit. 2. Patrem & Filium improprie & latè loqui Spiritui sancto: nam Pater & Filius communicant Spiritui sancto essentiam divinam consecutivè ut est intelligentia, & consequenter ut est expressio vitalis eorum, quæ novit Pater & Filius. Hinc Spiritus sanctus improprie & latè audit à Patre & Filio, accipiendo ab illis essentiam divinam consecutivè ut est intelligentia, & consequenter ut est expressio vitalis eorum, quæ novit Pater & Filius.

Resp. 5. Solus Filius in divinis est propriè & strictè Verbum.

Prob. Nam in divinis solum verbum notionale est propriè & strictè Verbum. Sed in divinis solus Filius est verbum notionale. Ergo solus Filius in divinis est propriè & strictè verbum. *Confirm.* Quia duplex omnino est in Deo verbum, nempe essentiale & notionale. Sed verbum essentiale non est propriè & strictè verbum. Ergo solum verbum notionale est propriè & strictè verbum, & consequenter solus Filius est propriè & strictè verbum. Quod ut adhuc melius intelligas,

Nota. Sicut in Deo duplex est verbum, unum essentiale, & alterum notionale; ita etiam in homine verbum duplex est, unum internum, & alterum externum. Internum est intellectio, qua homo constituitur formaliter intelligens; externum verò sunt voces externæ, quibus homo manifestat alteri intellectionem suam: internum respondet essentiali & absoluto; externum verò notionali: cum hoc discrimine, quod verbum internum hominis sit accidens realiter distinctum ab intellectu, ut docent Peripatetici, vel saltem modus animæ incipiens & desinens esse; & externum consistat in sonis ex instituto hominum significantibus: verbum verò absolutum & essentialiter in Deo sit pura modificatio essentia divinæ æterna & invariabilis; & notionale sit persona consubstantialis personæ loquenti. Itaque sicut in homine verbum propriè & strictè dictum, non est verbum internum, sed externum: homo enim propriè & strictè loquitur, non cum sibi, sed cum alteri loquitur: ita verbum propriè & strictè dictum in Deo, non est verbum absolutum & essentialiter, sed notionale. Quod manifestè videntur Scripturæ perpetuò supponere, quando secundam personam verbum nominant. Hinc verbum propriè & strictè dictum in divinis, est nomen personale, Filio proprium. Hinc solus Pater in divinis propriè & strictè loquitur. Sed

Dices. Scriptura tribuit toti Trinitati verbum, & dicere, ut Psal. 33. *Verbo Domini celi firmati sunt. . . Ipse dixit, & facta sunt.* Item Scriptura dicit personas divinas sibi mutuo loqui: nam Gen. c. 1. legitur: *Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram.* Item in Scriptura dicitur Filium loqui ea, quæ audit à Patre, & Spiritum sanctum ea loqui, quæ audit à Patre & Filio. *R. ad 1.* ibi verbum dici & sumi figuratè pro efficaci decreto divinæ voluntatis. *R. ad 2.* ibi Scripturam significare tantum tres personas operationes omnes externas decernere uno & eodem actu voluntatis, eis communi. *R. ad 3.* Scripturam loqui de verbo externo creato, à tribus personis producto, quamvis uni personæ specialiter attributo; quod verbum duplex est: unum vocale, consistens in vocibus externis, quale est illud, Matth. cap. 17. *Hic est Filius meus dilectus, ipsum audite:* alterum mentale, consistens in intellectione, ad quam Deus determinat intellectum hominis, cui aliquid revelatur. At hic loquimur de verbo, quod est in Deo.